

دکتر جهانگیر صفری
دانشیار گروه زبان و ادبیات فارسی دانشگاه شهر کرد
مهدی مقارعه‌عابد
کارشناس ارشد زبان و ادبیات فارسی و دبیر دبیرستان‌های اصفهان

تخلص در قصاید ناصر خسرو

چکیده

ناصر خسرو تخلص خود، «حجت»، را در پایان بسیاری از قصایدش و معمولاً در بیت آخر آن‌ها آورده است. حدود ۴۳ درصد از قصاید ناصر خسرو دارای تخلص‌اند. تخلص در آثار او بیشتر به صورت دوم‌شخص مفرد (منادا) و سوم‌شخص مفرد به کار رفته است. ابیات تخلص معمولاً یا خبری هستند یا پند و پیامی در آن‌ها مطرح شده است. در این مقاله به پیشینه تخلص اشاره شده و تخلص ناصر خسرو در قصاید او از نظر شخص دستوری و آرایه‌های ادبی مورد بررسی قرار گرفته است. سپس جایگاه تخلص در قصاید او نشان داده شده و کمیت آماری جایگاه تخلص طبق جدول فراوانی نسبی و درصد تقریبی ارائه گردیده است. **کلیدواژه‌ها:** تخلص، ناصر خسرو، شخص دستوری، خبر، پند و پیام، جایگاه تخلص

دنباله مطلب در وبگاه نشریه

ترجم امیری امرایی
دانشجوی دکتری زبان و ادب فارسی
و دبیر ادبیات دبیرستان‌های رومشکان لرستان

ادبیات غنایی

چکیده

یکی از بحث‌های دامنه‌دار در حوزه انواع ادبی، تقسیم‌بندی آثار و قرار دادن آن‌ها در قالب انواع ادبی است. تقریباً هیچ نظر جامع و مانعی برای انواع ادبیات غنایی در کتب انواع ادبی وجود ندارد که مورد اجماع همه ادبیات‌شناسان باشد. لذا مقاله حاضر کوششی است برای یک بررسی جامع و نتیجه‌گیری در مورد انواع ادبیات غنایی و ترتیب پیشنهادی بر اساس اولویت در انواع ادبیات غنایی. در این مقاله ابتدا به توضیح و تفسیر ادبیات غنایی پرداخته شده و سپس انواع موجود در کتب انواع ادبی ذکر شده و در پایان نیز نظر نگارنده و تقسیم‌بندی جدیدی از ادبیات غنایی به دست داده شده است.

کلیدواژه‌ها: ادبیات غنایی، انواع ادبی، تقسیم‌بندی

دنباله مطلب در وبگاه نشریه

چکیده مقاله

مقایسه ساختاری پریشان قآنی با گلستان سعدی

چکیده

سعدی یکی از سرآمدان نظم و نثر فارسی در قرن هفتم تأثیر شگرفی بر ادبای بعد از خود داشته است؛ به طوری که تعداد نسبتاً زیادی از شاعران و نویسندگان کوشیده‌اند به شیوه نظیره‌نویسی کتابی به سبک گلستان فراهم کنند یا دست‌کم با درج و اقتباس کلمات او خود را در شمار مقلدان سعدی نام‌گذار سازند.

یکی از این مقلدان گلستان، «قآنی شیرازی» است. او با نوشتن «پریشان» خواسته در اقتفای سعدی گام بردارد اما خود نیز اعتراف کرده است که «نه هر متکلمی فصیح است و نه هر معالجه مسیح». به هر حال قآنی هم خواسته به سهم خویش گلی از باغ گلستان ببویید و در این کار از جهاتی موفق بوده است. در این مقاله برآنیم با مقایسه این دو اثر از نظر ویژگی‌های ساختاری، میزان تقلید و موارد ابتکار پریشان را در مقایسه با گلستان نشان دهیم.

کلیدواژه‌ها: سعدی، گلستان، مقلدان سعدی، قآنی، پریشان

دنباله مطلب در وبگاه نشریه

دبیر ادبیات و مدرس دانشگاه پیام‌نور منطقه ۱۱ تهران
کارشناس ارشد زبان و ادب فارسی
نسرین خانیانده

نشریه آموزش
موسسه عالی زبان
شماره ۱۳۴

